

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія військової справи
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

ЗАТВЕРДЖУЮ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Історія військової справи

підготовки бакалаврів

денної форми здобуття освіти

освітня програма Історія

спеціальності 032 Історія та археологія

галузі знань 03 Гуманітарні науки

ВИКЛАДАЧ: Омельченко Андрій Вікторович, к.і.н., доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри всесвітньої історії та
міжнародних відносин
Протокол №1 від 28 серпня 2024 р.
В.о. завідувача кафедри

С.С. Черкасов

Погоджено
Гарант освітньої програми

С.М. Білівненко

2024 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: aomo0077@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення:

Телефон: (061) 228-76-39

Інші засоби зв'язку: Telegram https://t.me/A_o_m_o

Кафедра: 69063, м. Запоріжжя, просп. Соборний, 74 (V корп., к. 304), (061) 228-76-39

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є розуміння студентами обставин розгортання минулих війн та конфліктів, мотивів прийняття рішень та наслідки для народів і держав. Це знання дозволяє краще зрозуміти сучасні міжнародні відносини та уникнути повторення помилок минулого. Також історія військової справи дає уявлення про розвиток військових технологій, тактики та стратегії. Знання цих аспектів важливе для розуміння того, як змінилися правила ведення війни та як технологічний прогрес впливає на сучасні збройні конфлікти. Окрім цього вивчення дисципліни вимагає аналізу складних подій, врахування різних точок зору та оцінки суперечливих рішень. Це сприяє розвитку критичного мислення та навичок аналізу, які можуть бути корисними в різних сферах життя. Оскільки війна супроводжує людину впродовж всієї історії людства, розуміння всіх аспектів розвитку військової справи є необхідною умовою для професійного розвитку історика.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Статус дисципліни	Обов'язкова / Вибіркова	
Семестр	5-й	-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	28 год.	год.
Семінарські / Практичні / Лабораторні заняття	28 год.	год.
Самостійна робота	34 год.	год.
Консультації	Очно. Середа 11:25-12:45 (за чисельником) просп. Соборний, 74 (V корп., к. 304)	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15329	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
 Історія військової справи
компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<p>ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.</p> <p>ЗК 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу</p> <p>ЗК 6 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>СК 1 Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.</p> <p>СК 8 Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.</p> <p>СК 16 Здатність застосовувати навички критичного мислення у професійній діяльності.</p>	<p>Інформаційний, пояснювально-ілюстративний, проблемний, пошуковий, аналіз і синтез, індукція і дедукція, спостереження тощо на основі використання студентоцентризованих, проблемно-орієнтованих технологій та підходів, зокрема проблемно-орієнтоване навчання, навчання на основі проєктів, мультимедійні методи, мережеві технології, аудіовізуальний метод, електронні презентації, індивідуальна робота, аналіз літератури та джерел, постановка проблеми та визначення її актуальності, здійснення наукового дослідження із дотриманням норм академічної доброчесності.</p>	<p>Поточний контроль передбачає усне обговорення принципів та методів наукового дослідження та вирішення практичних задач під час аудиторних занять (аналіз літератури та джерел, постановка проблеми та визначення її актуальності, здійснення наукового дослідження із дотриманням норм академічної доброчесності).</p> <p>Теоретичний підсумковий контроль – співбесіда (у разі дистанційного навчання – змішана з підсумковим тестом).</p> <p>Підсумкове практичне завдання – індивідуальне науково-дослідне завдання з написання аргументованого есе з проблем історії військової справи</p>
<p>ПРН 2 Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.</p> <p>ПРН 4 Володіти</p>		

<p>понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі. ПРН 11 Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.</p>		
--	--	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. СТРАТЕГІЧНЕ ВІЙСЬКОВЕ МИСЛЕННЯ ВІД ДАВНИНИ ДО НАШИХ ДНІВ

Тема 1. Вступ. Причини виникнення війн. Актуальність і завдання курсу, його структура. Військова наука, її об'єкт і предмет. Місце в системі наук. Основні поняття і категорії військової науки. Історія становлення та розвитку світового військового мистецтва. Військова наука в Україні. Методи військово-історичних досліджень.

Тема 2. Велика стратегія та оперативне мистецтво. Стратегія та планування військових кампаній. Стратегічне мислення. Військова стратегія стародавніх народів. Військова стратегія Стародавньої Греції та еліністичних держав. Військова стратегія Стародавнього Риму. Військова стратегія періоду феодальних війн. Стратегічне мислення Нового часу. Становлення та розвиток сучасної військової стратегії. Оперативне мистецтво під час підготовки та проведення військової кампанії. Роль особистості під час війни.

Тема 3. Тактика на полі бою від давнини до сучасності. Тактична підготовка до війни у різні часи. Тренування бійців. Мистецтво врахування особливостей рельєфу під час війни. Керування військами на полі бою. Наступ та його значення для військової кампанії: історичний досвід. Мистецтво оборони в історичній ретроспективі.

Змістовий модуль 2. ЕВОЛЮЦІЯ ОЗБРОЄННЯ ТА ЗБРОЙНИХ СИЛ

Тема 4. Озброєння та його еволюція. Зброярське мистецтво доісторичної епохи. Кавалерія та її роль на полі бою під час війни. Створення артилерії та зміни у військовій науці. Розвиток військової авіації у ХХ – на початку ХХІ ст. Ядерна тріада та її еволюція на сучасному етапі.

Тема 5. Еволюція військово-морського флоту. Історія вітрильного флоту. Флот у стародавні часи та середньовіччя. Вітрильники Нового часу. Становлення броненосного флоту та зміна військово-морської стратегії. Роль авіаносців у сучасній військовій науці. Підводна війна в історії та сучасності.

Примітка. Доцільність розділу зумовлена тим, що подана інформація використовується для:

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття	Назва теми	Кількість годин	Згідно з розкладом
-------------	------------	-----------------	--------------------

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Історія військової справи

/роботи		о/д.ф.	з.ф.	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Лекція 1	Вступ. Причини виникнення війн	4	...	щотижня/ тиждень 1
Лекція 2	Велика стратегія та оперативне мистецтво.	4		щотижня/ тиждень 2
Лекція 3	Оперативне мистецтво під час підготовки та проведення військової кампанії	4		щотижня/ тиждень 3
Лекція 4	Роль особистості під час війни	4		щотижня/ тиждень 4
Лекція 5	Тактична підготовка до війни у різні часи	2		щотижня/ тиждень 5
Лекція 6	Наступ та його значення для військової кампанії	2		щотижня/ тиждень 6
Лекція 7	Мистецтво оборони в історичній ретроспективі	2		щотижня/ тиждень 7
Лекція 8	Озброєння та його еволюція	2		щотижня/ тиждень 8
Лекція 9	Еволюція військово-морського флоту	4		щотижня/ тиждень 9
Семінарське заняття 1	Військова організація суспільства потестарного типу	2		щотижня/ тиждень 1
Семінарське заняття 2	Битва при Кадеші як приклад стародавньої військової тактики	2		щотижня/ тиждень 2
Семінарське заняття 3	Військове мистецтво стародавніх греків	2		щотижня/ тиждень 3
Семінарське заняття 4	Східний похід Олександра Великого: стратегічний та оперативно-тактичний аспекти	2		щотижня/ тиждень 4
Семінарське заняття 5	Військова організація Стародавнього Риму	4		щотижня/ тиждень 5,6
Семінарське заняття 6	Друга Пунічна війна	2		щотижня/ тиждень 7
Семінарське заняття 7	Середньовічне рицарство	4		щотижня/ тиждень 8, 9
Семінарське заняття 8	Трансформація військової тактики та стратегії у Новий час	2		щотижня/ тиждень 10
Семінарське заняття 9	Військове мистецтво наполеонівської доби	4		щотижня/ тиждень 11, 12
Семінарське заняття 10	Світові війни: особливості стратегії та тактики	4		щотижня/ тиждень 13, 14
Самостійна робота	"Доктрина Герасимова" та основні принципи сучасної війни	2		

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>

Поточний контроль				
Семінарське заняття №1, 3, 5, 7-10	практичні			45
Семінарське заняття №2, 4, 6	ситуаційна задача			15
Усього за поточний контроль	4			60
Підсумковий контроль				
Залік	Теоретичне завдання	https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=497586		20
	Практичне завдання	Тест, аргументоване есе		20
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

<i>За шкалою ECTS</i>	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Інформаційні ресурси

7. Регуляції і політики курсу

1. «Правило присутності». Відвідування студентами лекцій та семінарських занять є опцією, що передбачена українським законодавством в рамках контракту, укладеного між здобувачем вищої освіти та закладом вищої освіти. Відповідно до закону та внутрішніх правил ЗНУ викладач має здійснювати моніторинг відвідування студентами академічних занять. На цьому курсі фіксація наявних в аудиторії студентів відбувається на початку заняття. Відсутні студенти помічаються відповідною позначкою у журналі академічної групи.
2. «Правило вільної ноги». Студенти і викладач приходять на заняття вчасно. При запізненні студент заходить в аудиторію і займає місце, не привертаючи до себе зайвої уваги. Якщо студенту необхідно вийти з аудиторії, він також робить це вільно, не привертаючи до себе уваги (зокрема, не питаючи дозволу в викладача).
3. «Правило вільної руки». Дискусії в аудиторії вітаються, якщо вони відбуваються із проявом поваги до опонентів та модератора. Слово для доповіді чи репліки в аудиторії надає модератор (викладач чи визначений студент). Ознакою бажання висловити свою думку з боку студента є піднята рука.

4. «Правило наздоганяючого». Студент, який пропустив заняття з поважної причини (був на лікарняному, у відрядженні за направленням деканату тощо) та надав відповідне документальне підтвердження, має право на відпрацювання відповідних занять у кінці семестру, якщо його не задовольняє наявна кількість набраних балів. У випадку пропуску заняття без поважної причини студент не має права на його відпрацювання і може добрати бали виключно за рахунок інших видів академічної активності.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yeds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):
<http://sites.znu.edu.ua/confucius>